İKİL/MUSENNA İSİM

arapcadersi.com

Nasb ve Cer Hali (Meful, İnne'nin İsmi, vb. olarak gelirse)		Ref Hali (Fail, Mübteda vb. olarak gelirse)	TEKİL İSİM
فَلاَّحَيْنِ	VEYA	فَلاَّحانِ İki çiftçi	فَلاَّحٌ (Herhangi bir) Çiftçi
كِتابَيْنِ		كِتابانِ İki kitap	كِتابٌ Kitap
هِرَّتَيْنِ		هِرَّتانِ İki kedi	هِرَّةٌ Kedi
وَرْدَتَيْنِ		وَرْدَتانِ İki gül	وَرْدَةٌ Gül

arapcadersi.com

TEKİL, İKİL, ÇOĞUL الجمع و المثنى و المفرد

Müfred: Tek bir varlığa delalet eden kelimeye denir.
عَلِيٌّ : Ali (bir kişi), بَيْتٌ : (bir) ev, قَلَمٌ :(bir) kalem …

Müsenna (Tesniye) : İki varlığa delalet eden kelimeye denir.
قلمانِ - قلميْنِ : iki kalem
ولدان- ولدين : iki çocuk
كتبان- كتابين : iki kitap
حقيبتان – حقيبتين : iki çanta

Cemi: İkiden fazla varlığa delalet eden kelimedir.
مُسلِمون : (erkek) Müslümanlar, مُسلماتٌ : (kadın) Müslümanlar
مُهندسِين : (erkek) mühendisler, مهندساتٍ: (bayan) mühendisler

أقلامٌ : kalemler, كُتب : kitaplar

Son harfleri illet harflerinden hali müfred kelimelerin ref hali zamme(ـُ),
nasb hali fetha (ـَ), cer hali kesra (ـِ) ile olur.

İkillerin ref hali kelimenin sonuna (ان) gelmesi, nasb ve cer hali ise (ـِيْن)
gelmesi ile olur.

Cemi müzekker salim kelimelerin ref halleri kelimenin sonunun (ون)
gelmesi, nasb ve cer halleri ise kelime sonunun (ينَ)gelmesi şeklinde olur.

Cemi müennes salim kelimelerin sonu ise ref halinde (ـاتٌ), nasb ve cer
halinde ise (ـاتٍ)şeklinde gelir.

Müfred, müsna ve cemi kelime içinde kullanımı:
(Tekil) :
جاءَ مدرِّسٌ : Bir öğretmen geldi. (ref hali)
رأيتُ مدرِّساً :Bir öğretmen gördüm. (nasb hali)
سلّمْتُ على مدرِّسٍ : Bir öğretmene selam verdim. (cer hali)

(İkil) :
جاءَ مدرِّسان : İki öğretmen geldi. (ref hali)
رأيتُ مدرِّسين : İki öğretmen gördüm (nasb hali)
سلّمتُ على مدرِّسيْن : İki öğretmene selam verdim (cer hali)

Cemi müzekker salim: (Müzekker çoğul)
جاءَ مدرِّسون : Öğretmenler geldi. (ref hali)
رأيتُ مدرِّسين : Öğretmenleri gördüm. (nasb hali)
سلّمتُ على مدرِّسينَ : Öğretmenlere selam verdim. (cer hali)

Cemi müennes salim : (Müennes çoğul)
جاءتْ مُدرِّساتٌ : Öğretmenler geldi. (ref hali)
رأيتُ مُدرِّساتٍ : Öğretmenleri gördüm. (nasb hali)
سلّمْتُ على مُدرِّساتٍ : Öğretmenlere selam verdim. (cer hali)

(Kuralsız Çoğul, Cemi Teksir)

Kırık Çoğul - (جَمْعُ المُكسَّر) : Tekil kelimenin yapısında değişiklik yapılarak elde edilen çoğuldur. Cemi mükesser kelimelerin belli vezinleri olsa da bunların yapımı belli bir kaideye göre değil, semaîdir. Kurala değil, nakle dayanır. Kırık çoğulların azlığı ve çokluğu gösteren çeşitli vezinleri mevcuttur.

Azlık Çoğulu – (جَمْعُ القِلّةْ) : Üçten dokuza kadar olan çoğula delalet eder.

Dört vezni vardır. Bunlar:

1- أفْعُلُ Vezni:

نَهْرٌ – أنهُرُ : nehir

شهر – أشهر : ay

نفس – أنفس : nefis, can

2- أفْعَالُ Vezni:

ورق – أوراق : yaprak

طفل – أطفال : çocuk

قلم – أقلام : kalem

3- أفْعِلَةُ Vezni:

طعام – أطعمة : yemek

مثال – أمثلة : misal

زمان – أزمنة : zaman

4- فِعلَةٌ Vezni:

غلام – غِلمة : delikanlı

أخ – إخوة : kardeş

فتىً – فتية : genç

Çokluk Çoğulu – (جمع الكثرة): Birçok vezni vardır. Bunlardan bazıları şunlardır.

فُعْلٌ : Vezni:

خَضْراءُ – خُضْرٌ : yeşil

عمياء – عميٌ : ama, kör.

حمراء ـ حمرٌ : kırmızı

فَعُلٌ : Vezni:
كتاب ـ كتُبٌ : kitap
طريقٌ ـ طُرُقٌ : yol
رسول ـ رسُلٌ : elçi

فُعَلٌ : Vezni:
أمّةٌ ـ أمَمٌ : ümmet
جملة ـ جمل : cümle
صورةٌ ـ صورٌ : resim

فَعْلى : Vezni:
جريحٌ ـ جرْحىَ : yaralı
أسير ـ أسرى : esir
ميّث ـ موتى : ölü

فُعّالُ : Vezni:
تاجر ـ تجّار : tacir
كاتب ـ كتّاب : yazar
حاكم ـ حكّامُ : hakim, yönetici

فِعالٌ : Vezni:
ريحٌ ـ رياحٌ : rüzgar
جبل ـ جبالٌ : dağ
بحر ـ بحارٌ : deniz

فُعولٌ : Vezni:
قلبٌ ـ قلوبٌ : kalp
علم ـ علومٌ : ilim
عين ـ عيونٌ : göz

بقي أحمد في السجنِ أشهراً وحامدٌ شهوراً : Hapiste Ahmet birkaç ay, Hamit aylarca kaldı.
سهِرَتْ أعيون و نامتْ عيونٌ لِأمورٍ تكون أوْ لا تكون : Olacak ve olmayacak işler için (birkaç) göz uyanık kaldı, (birçok) göz uyudu.